

УДК 657

Овсюк Ніна Василівна

д.е.н., доцент,

професор кафедри фінансів, обліку та оподаткування

Бурдейна Юлія Ігорівна,

здобувач вищої освіти,

Національний авіаційний університету (м. Київ)

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКОВОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ

Анотація. Визначено підґрунтя нормативно-правового забезпечення організації облікового процесу суб'єктів господарювання в Україні. Окреслено рівні нормативно-правового забезпечення, що регулюють бухгалтерський облік. Доведено, що удосконалення нормативно-правового забезпечення обліку відбувається шляхом регулювання бухгалтерського обліку у відповідності з вимогами міжнародних стандартів фінансової звітності.

Ключові слова. Бухгалтерський облік, міжнародні стандарти фінансової звітності, фінансова звітність, нормативно-правове забезпечення, організація обліку.

Одним із важливіших нормативно-правових актів щодо організації облікового процесу виступає Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 01.07.1999 р. № 996-XIV.

До основних органів, які здійснюють контроль облікового процесу належать: Кабінет Міністрів України, Міністерство фінансів України, Державна служба статистики України, Державна податкова служба України, Національний банк України та інші відповідні державні органи.

Систему нормативного-правового регулювання бухгалтерського обліку умовно можна поділити на п'ять груп.

Перша група це Закони України. Закон «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» № 996-XIV від 16.07.1999 р. [1] проголошує правові засади керування, організації та ведення бухгалтерського обліку й складання фінансової звітності суб'єктами господарювання в Україні.

Облік операції у банківських установах тощо регулюється Законом України «Про банки і банківську діяльність» № 2121-III від 07.12.2000 р., [2]

який зазначає вимоги щодо відкриття рахунків, регулює здійснення ідентифікації клієнтів та інше.

Закон України «Про платіжні послуги» № 1591-IX від 30.06.2021 р. [3] регламентує загальний порядок щодо виконання різноманітних платіжних операцій та окреслює перелік платіжних послуг і основні засади діяльності платіжних систем в Україні.

Податковий кодекс України (ПКУ) регулює відносини суб'єктів господарювання у галузі оподаткування, встановлює реєстр податків, які зобов'язані сплачувати юридичні особи.

ПКУ також зазначає права та обов'язки платників податків, важливість діяльності органів контролю, повноваження посадових осіб щодо податкового адміністрування, а також відповідальність за податкові порушення.

Господарський кодекс регламентує основні принципи господарської діяльності в Україні та окреслює економічні зв'язки, які можуть виникнути під час виробничої діяльності підприємства.

До другої групи системи нормативно-правового регулювання облікового процесу відносяться акти органів виконавчої влади, а саме:

- постанови Правління Національного банку України;
- постанови, розпорядження та інші нормативно-правові акти Кабінету Міністрів України;
- нормативно-правові акти міністерств, інших органів виконавчої влади, органів господарського управління і контролю;
- нормативно-правові акти з митних питань.

Третя група - це Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, а також інші документи які затверджуються Міністерством фінансів України.

НП(С)БО є важливими нормативними документами, на основі яких здійснюється організація бухгалтерського обліку на підприємстві. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку регламентують принципи і методи ведення обліку та складання фінансової звітності в Україні.

НП(С)БО розробляються на основі загальноприйнятих методологічних принципів, які визначені міжнародними стандартами фінансової звітності з урахуванням особливостей національної системи бухгалтерського обліку.

Інструкції, положення, вказівки та методичні рекомендації Міністерства фінансів України та інших виконавчих органів є четвертою групою

нормативно-правового регулювання організації облікового процесу суб'єктів господарювання.

До п'ятої групи належать:

- наказ про облікову політику;
- положення про організацію бухгалтерської служби;
- посадові інструкції облікових працівників тощо.

Облікова політика затверджується наказом керівника підприємства і є важливим правовим документом, який регулює роботу облікового підрозділу. В наказі про облікову політику зазначаються основоположні підходи щодо організації бухгалтерського обліку на підприємстві та розкриваються важливі моменти, які мають неоднозначне тлумачення в нормативних документах.

Висновки. Значна кількість нормативно-правових документів свідчить про важливість організації бухгалтерського обліку в Україні. З метою вдосконалення нормативно-правової бази організації облікового процесу в нашій державі, законодавчим органам необхідно привести національне законодавство у сфері регулювання бухгалтерського обліку у відповідність з вимогами Міжнародних стандартів фінансової звітності.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення 04.11.2022)

2. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text> (дата звернення 02.11.2022)

3. Про платіжні послуги: Закон України від 30.06.2021 № 1591-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text> (дата звернення 05.11.2022)